

Mechorosty zaznamenané během 37. podzimního setkání Bryologicko-lichenologické sekce ČBS v Lužických horách

Bryophytes recorded during the 37th Autumn Meeting of the Bryological and Lichenological Section of the Czech Botanical Society in the Lužické hory Mts (North Bohemia)

Jan Kučera¹, Eva Holá¹, Eliška Kolářová², Jitka Kučerová¹, Alžběta Manukjanová¹, Ivana Marková³, Eva Mikulášková⁴, Zdeněk Musil⁵, Josef Plaček⁶, Julie Pulkrabová⁷ & Táňa Štechová¹

¹Jihočeská univerzita, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky, Branišovská 1760, CZ-370 05 České Budějovice, e-mail: kucera@prf.jcu.cz; ²Švestková 1415, CZ-332 02 Starý Plzenec; ³Správa NP České Švýcarsko, Pražská 52, CZ-407 46 Krásná Lípa; ⁴Masarykova univerzita, Přírodovědecká fakulta, Ústav botaniky a zoologie, Kotlářská 2, CZ-611 37 Brno; ⁵Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, RP Jižní Morava, Správa CHKO Moravský kras, Svitavská 29, CZ-678 01 Blansko; ⁶Žárovice 74, CZ-798 03 Plumlov; ⁷M. Vydrové 542/29, CZ-370 01 České Budějovice

Abstract:

Altogether 198 bryophyte taxa (39 liverworts and 159 mosses) were recorded during excursions to five sites in the Lužické hory Mts, North Bohemia. The most interesting records included the new national record of *Grimmia arenaria*, so far considered having an uncertain occurrence, at Klíč hill, as well as the records of the Endangered *Marsupella sprucei*, *Andreaea rothii* (s. lat.), *Thamnobryum neckeroides*, and *Warnstorfia pseudostraminea*, and the Vulnerable *Sphagnum affine*. All threatened and regionally important taxa are commented on in detail.

Key words:

bryoflora, North Bohemia, Sudetes, threatened species

ÚVOD

Loňské podzimní setkání Sekce proběhlo v bryologicky pestré a zároveň zejména recentně nedostatečně prozkoumané oblasti Lužických hor. Patrně nejstarší údaje o výskytu mechorostů v Lužických horách se nacházejí v pracích Victora Schiffnera a Antona Schmidta, z nichž je důležité zmínit zejména soubornou práci Schiffner & Schmidt (1886). Údaje o roz-

šíření jätrovek na základě rozsáhlé revize našich i zahraničních herbářů publikovali Josef Duda a Jiří Váňa v sérii prací o rozšíření jätrovek v Československu z let 1969–1981. Celkový přehled historických nálezů z Lužických hor k začátku 80. let 20. století shrnuje ve své diplomové práci Lenka Němcová (Pujmanová 1983). Autorka z oblasti uvádí 98 druhů jätrovek a 203 mechů. Sama prozkoumala 28 lokalit, kde našla celkem 51 druhů jätrovek a 143 mechů. Zajímavá je zmínka o absenci druhů z rodů *Orthotrichum* a *Frullania*, což bylo pro oblast severních Čech v 80. letech minulého století typické. První zástupci druhů citlivých ke znečištění ovzduší se v oblasti začali objevovat až po roce 2000. Mezi prvními navrátilci byla jätrovka *Radula complanata*, následovaná druhy z rodů *Orthotrichum* a *Ulota* a v neposlední řadě se objevila i *Frullania dilatata* (Marková – vlastní pozorování) a zástupci rodu *Zygodon*.

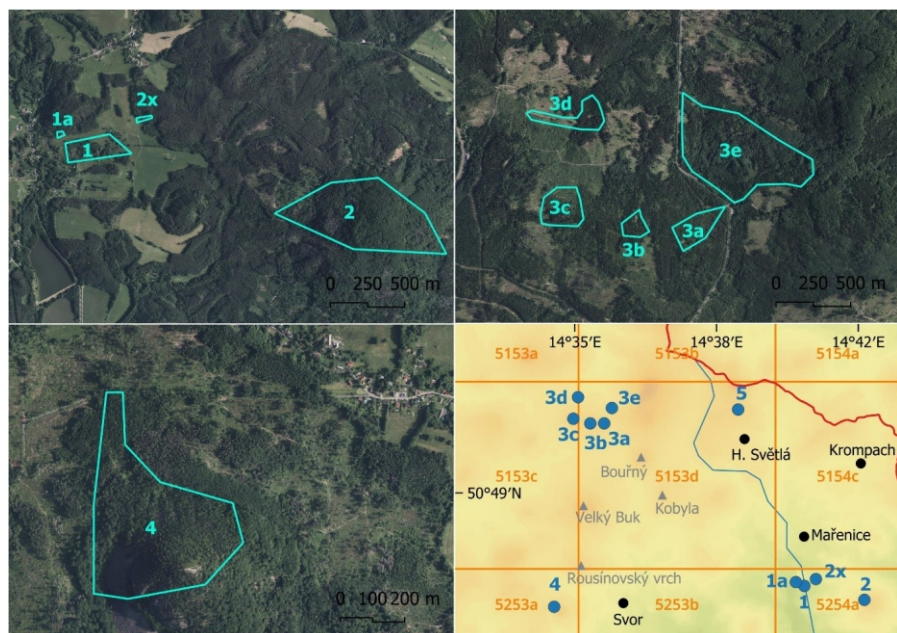
Novější publikované údaje o bryoflóře oblasti pocházejí z roku 2003, kdy byly v rámci 10. jarních bryologicko-lichenologických dnů navštíveny PR Spravedlnost a PR Vápenka u Krásné Lipy (Kučera et al. 2003). V roce 2005 publikoval Frank Müller mechorosty z německé strany Luže (Müller 2005). V rámci 23. podzimních bryologicko-lichenologických dnů v roce 2010 proběhla exkurze na vrch Javor, z něhož publikoval výsledky pouze Frank Müller, který zároveň navštívil i lokality Studenec, Zlatý vrch a Chřibský vrch (Müller 2011). V roce 2013 prováděl bryologický průzkum v NPR Jezevčí vrch a NPP Zlatý vrch Lukáš Číhal (Číhal 2013a, b). Nejnovější údaje pak pocházejí z bryologických průzkumů vybraných rezervací, které zadávala Agentura ochrany přírody a krajiny v rámci projektu: „Monitoring a mapování vybraných druhů rostlin a živočichů a inventarizace maloplošných chráněných území v národně významných územích v České republice“, který probíhal v letech 2019–2023. V rámci tohoto projektu proběhl bryologický průzkum v NPR Jezevčí vrch, PR Luž, PR Marschnerova louka, PR Spravedlnost, PR Studený vrch, PR Vápenka, PP Kytlice, PP Líska, PP Louka u Brodských, PP Noldenteich a PP Pustý zámek. Většinu průzkumů prováděly Eliška Kolářová a Lucie Zemanová. Data z těchto průzkumů jsou uložena v Nálezové databázi ochrany přírody (ND OP), odkud pocházejí i citace závěrečných zpráv uvedených v seznamu literatury.

Seznam navštívených lokalit, obr. 1 [List of visited localities, Fig. 1]

- 1: Mařeničky: PP Rašeliniště Mařeničky, přibližně mezi body 50°47'40"N, 14°40'27"E, 50°47'44"N, 14°40'27"E, 50°47'45"N, 14°40'45"E a 50°47'41"N, 14°40'49"E, kv. 5254a, 365–375 m n. m., 26. 9. 2025; **1a**: okolí cesty u hřbitova Mařeničky, přibližně 50°47'46"N, 14°40'27"E, kv. 5254a, 375 m n. m., 26. 9. 2025.
- 2: Mařenice a Heřmanice v Podještědí: NPR Jezevčí vrch, přibližně mezi body 50°47'27"N, 14°41'41"E, 50°47'36"N, 14°42'14"E, 50°47'24"N, 14°42'37"E a 50°47'36"N, 14°42'14"E, kv. 5254a, 450–665 m n. m., 26. 9. 2025; **2x**: Mařenice, cesta SV samoty Za Kopcem, přibližně 50°47'49"N, 14°40'54"E, kv. 5254a, 385 m n. m., 26. 9. 2025.
- 3: Stožecký hřbet a okolí (Svor, Jiřetín pod Jedlovou a Dolní Podluží), 27. 9. 2025; **3a**: Svor, Stožecký hřbet mezi Stožeckým sedlem a Sofinou vyhlídkou, přibližně mezi

body 50°50'24"N, 14°35'44"E, 50°50'14"N, 14°35'30"E a 50°50'18"N, 14°35'25"E, kv. 5153d, 600–660 m n. m.; **3b**: Svor a Rozhled, Stožický hřbet mezi Sofinou vyhlídkou a Jelením kamenem včetně jeho blízkého okolí, přibližně mezi body 50°50'17"N, 14°35'07"E, 50°50'22"N, 14°35'11"E a 50°50'16"N, 14°35'25"E, kv. 5153d, 650–660 m n. m.; **3c**: Svor a Rozhled, Stožický hřbet v okolí Jelení skály (Konopáče), přibližně mezi body 50°50'24"N, 14°34'47"E, 50°50'21"N, 14°34'45"E a 50°50'21"N, 14°34'53"E, kv. 5153c, 640–675 m n. m.; **3d**: Rozhled, Stožický hřbet, Míšeňská dolina v okolí Pražské cesty a údolí Zlatého potoka (Míšeňské vodopády), přibližně mezi body 50°50'43"N, 14°34'37"E, 50°50'41"N, 14°34'55"E a 50°50'45"N, 14°34'56"E, kv. 5153c, 520–560 m n. m.; **3e**: Dolní Podluží, SZ svahy Velkého Šeburu a pod Pětikostelním kamenem, přibližně mezi body 50°50'44"N, 14°35'27"E, 50°50'40"N, 14°36'02"E, 50°50'24"N, 14°35'47"E a 50°50'28"N, 14°36'09"E, kv. 5153d, 520–660 m n. m.

- 4: Svor: PR Klíč, okolí tur. stezky od rozcestí Pod Klíčem ke Kamzíči studánce, suť na Z úpatí, JV svah a okolí tur. stezky od vrcholu zpět k rozcestí Pod Klíčem, přibližně mezi body 50°47'36"N, 14°34'09"E, 50°47'15"N, 14°34'07"E, 50°47'12"N, 14°34'23"E a 50°47'21"N, 14°34'29"E, kv. 5253a, 540–760 m n. m., 28. 9. 2025.
- 5: Mařenice – Horní Světlá: okolí chaty Luž, v blízkém okolí bodu 50°50'32"N, 14°38'53"E, kv. 5153d, 655 m n. m., 25. 9. 2025.

Obr. 1. Zákres jednotlivých lokalit; čísla korespondují s podkapitolou Seznam navštívených lokalit.

Fig. 1. Map of sites; numbers correspond to the List of Visited Sites [Seznam navštívených lokalit] chapter.

METODIKA A VÝSLEDKY

Druhy byly v terénu zapisovány účastníky buď přímo do aplikace BioLog, nebo byly zaznamenávány klasickým způsobem. Do aplikace BioLog zapisovali autoři JK, JiK, JP a ZM (viz vysvětlivky níže), údaje byly nahrány do stejnojmenné databáze AOPK (biolog.nature.cz) a synchronizovány s databází ND OP (portal23.nature.cz/nd/). Tyto lokalizované záznamy jsou v souhrnném přehledu označeny zkratkou „not.*“. Taxony zaznamenané klasickým způsobem jsou označeny zkratkou „not.“, přičemž nelo- kalizované údaje jsou uváděny pouze v případě nezaznamenání lokalizo- vaného údaje.

Zkratky autorů abecedně podle příjmení: EH – E. Holá, EK – E. Kolářová, JK – J. Kučera, JiK – J. Kučerová, IM – I. Marková, EM – E. Mikuláš- ková, ZM – Z. Musil, JP – J. Plaček, JuP – J. Pulkrabová. Herbářové sběry jsou označeny zkratkou „leg.“ a akronymem herbáře podle soupisu Index Herbariorum (NYBG 2025) nebo iniciálami sběratele v případě soukro- mých herbářů. Druhy červeného seznamu kategorie VU a vyšší a regionál- ně významné druhy jsou zvýrazněny tučným písmem a komentovány níže, lokality ostatních druhů zaznamenaných do databáze Biolog (zaznamená- vané minimálně jednou na každé rozlišované lokalitě) je možné dohledat v databázích Biolog a ND OP (AOPK ČR 2026). Taxonomické pojetí, no- menklatura a kategorie ohrožení druhů jsou sjednoceny podle seznamu mechorostů a červeného seznamu mechorostů České republiky (Kučera et al. 2012) s výjimkou nově rozlišovaných nebo udávaných taxonů.

Seznam zaznamenaných druhů [List of recorded species]

Játrovky [Liverworts]

Aneura pinguis LC 1 leg. JK

Barbilophozia barbata LC 2 leg. IM; 3a not.; 3b not.; 3c leg. JP

Barbilophozia hatcheri LC 4 not.*

Barbilophozia lycopodioides LC 3a not.*; 3b not.*; 3c leg. JP*

Bazzania trilobata LC 3d not.*

Calypogeia azurea LC 3b not.*; 3c not.; 3d not.*

Calypogeia integristipula LC 1 not.*; 2 leg. IM, JP; 3a leg. IM; 3e not.*; 4 not.*

Calypogeia muelleriana LC 3a leg. EM

Cephalozia bicuspidata LC 2 not.; 3a not.*; 3d not.*; 4 not.*

Cephaloziella divaricata LC 4 not.*

Cephaloziella rubella LC 3a leg. JK; 3b leg. JK; 3c leg. JP

Chiloscyphus coadunatus LC 2 leg. JP; 3a leg. JP; 3b leg. JP

Chiloscyphus pallescens LC-att 1 not.*

Chiloscyphus profundus LC 1 leg. JP; 2 not.*; 3a not.*; 3b not.*; 4 not.*; 5 not.

Diplophyllum albicans LC 2 not.*; 3b leg. IM; 3d not.*; 4 not.*

Diplophyllum obtusifolium LC 2 leg. IM; 4 not.*
Frullania dilatata LC 2 not.*; 3e not.
Gymnocolea inflata LC 3c leg. JP
Isopachys bicrenatus LR-nt 4 leg. JK, JuP
Lepidozia reptans LC 2 leg. JP; 3a not.*; 3d not.*; 5 not.
Lophozia ventricosa var. *silvicola* LC-att 1a leg. JP; 4 leg. JK
Marsupella emarginata LC 3b leg. IM, JP; 3c leg. JP
***Marsupella sprucei* EN** 3d leg. JK, EM, JuP
Metzgeria furcata LC 1 not.*; 2 leg. JK, JuP; 3e not.
Nardia geoscyphus LC 3a leg. JK, IM, EM, JP, ZM; 3b leg. EM
Nardia scalaris LC 3a leg. IM; 3b not.*; 4 leg. JK
Pellia epiphylla LC 3a not.*; 3d leg. JuP; 3e not.*
Pellia neesiana LC 3d not.*
Porella platyphylla LC 2 not.*; 3e not.; 5 not.
Pseudolophozia sudetica LC 3b leg. JK, IM, JuP, JP; 4 leg. JK
Ptilidium ciliare LC 3a leg. JP; 4 not.*
Ptilidium pulcherrimum LC 2 not.*; 3b not.*
Radula complanata LC 2 not.*; 3e not.; 4 not.*; 5 not.
Riccardia multifida LC-att 1 leg. JK
Scapania curta LC 2x leg. JK, IM, EM, ZM
Scapania nemorea LC 3b leg. JP; 3c not.*; 4 not.*
Scapania undulata LC 3d not.*; 3e not.
Solenostoma gracillimum LC 2 leg. ZM; 4 leg. JK
Tritomaria quinqueidentata LC 4 leg. JK

Mechy [Mosses]

Amblystegium serpens LC 2 not.*; 3c leg. JP; 3e not.; 4 not.*; 5 not.
Amphidium mougeotii LC 4 leg. JuP
***Andreaea rothii* s. lat.** - 4 leg. JK; EM
Andreaea rupestris LC 2 not.*; 3b leg. JP; 4 leg. JK, JP, JuP
Anomodon attenuatus LC 3c leg. IM
Atrichum tenellum LR-nt 3d leg. EM
Atrichum undulatum LC 1 not.*; 1a not.*; 2 not.*; 3a not.*; 3b not.*
Aulacomnium androgynum LC 1 not.*; 5 not.
Aulacomnium palustre LC 1 leg. JP
Barbula unguiculata LC 3d not.*
Brachytheciastrum velutinum LC 2 leg. IM, ZM; 3b not.*; 5 not.
Brachythecium albicans LC 2 not.*; 5 not.
Brachythecium rivulare LC 1 not.*; 3e not.
Brachythecium rutabulum LC 1 not.*; 2 not.*; 3a not.*; 3c leg. JP; 4 not.*; 5 not.
Brachythecium salebrosum LC 1 not.*; 2 leg. JP; 3a not.*; 3b not.*; 5 not.
Breidleria pratensis LC-att 1 not.*
Bryum capillare LC 3d not.*; 4 not.*
Bryum moravicum LC 2 leg. EH, JK, JuP; 3c not.*; 4 not.*; 5 not.
Bryum pallens LC 2 not.*

- Calliergon cordifolium* LC 1 not.*; 3b not.*
Calliergonella cuspidata LC 1 not.*
Calliergonella lindbergii LC 2 not.*
Campylopus flexuosus LC 1 leg. EM; 3a not.*
Campylopus introflexus LC 1 not.*; 3a not.*; 3b not.*; 4 not.*
Ceratodon purpureus LC 1 not.*; 2 not.*; 3a not.*; 4 not.*; 5 not.
Cirriphyllum piliferum LC 1 not.*
Climacium dendroides LC 1 not.*
Coscinodon cribrosus LC 4 leg. EM
Cynodontium polycarpon LC 2 leg. JP; 3a not.*; 3b not.*; 4 not.*
Dicranella heteromalla LC 1 not.*; 2 not.*; 3a leg. JK, JuP; 4 not.*
Dicranella rufescens LC 3b leg. JK, EM; 3d leg. JK, EM, JuP
Dicranodontium denudatum LC 3a not.*; 3c not.*; 3d not.*
Dicranoweisia cirrata LC 1 not.*; 2 leg. IM; 3a not. JK; 3c leg. JP; 5 leg. EM
Dicranum montanum LC 2 leg. IM; 3a not.*; 4 not.*; 5 not.
Dicranum polysetum LC 1 not.*; 3a not.*
Dicranum scoparium LC 1 not.*; 2 not.*; 3a not.*; 3b not.*; 4 not.*; 5 not.
Dicranum tauricum LC 1 not.*; 2 leg. JK, IM, EM, JP
Diphyscium foliosum LC-att 4 not.*
Ditrichum heteromallum LC 4 leg. JK
Ditrichum pusillum LC-att 4 leg. JK
Eurhynchium angustirete LC 1 not.*; 2 not.*; 3b not.*
Eurhynchium striatum LC-att 3b not.*
Fissidens aff. *pusillus* - 3d leg. EM; 3e leg. JK, EM
Fissidens bryoides LC 3d not.*
Fissidens dubius var. *dubius* LC 3b leg. IM, EM; 3c leg. IM
Grimmia arenaria - 4 leg. JK
Grimmia donniana LC 3b leg. JK, EM; 4 leg. JK, JP, JuP
Grimmia hartmanii LC 2 not.*; 3c leg. JP; 4 not.*
Grimmia incurva LC 3b leg. JK, EM, JP, JuP, ZM; 4 leg. JK, EM, JuP
Grimmia longirostris LC 4 leg. EM
Grimmia muehlenbeckii LC 2 leg. JK, JuP; 3c not.*
Grimmia pulvinata LC 2 not.*; 3b not.*; 3c not.*; 4 leg. JP; 5 not.
Hedwigia ciliata LC 3c not.*
Herzogiella seligeri LC 1 not.*; 2 not.*; 3a not.*; 3b not.*
Heterocladium heteropterum LC 3b not.*; 3d leg. IM
Homalia trichomanoides LC 4 leg. JK
Hylocomium splendens LC 3a not.*; 3b not.*; 3e not.
Hypnum andoi LC 2 not.*; 3c not.*; 5 not.
Hypnum cupressiforme var. *cupressiforme* LC 1 not.*; 2 not.*; 3c not.*; 3e not.; 4 not.*; 5 not.
Hypnum cupressiforme var. *filiforme* LC 2 not.
Hypnum jutlandicum LC 3a not.*; 4 leg. JK
Isothecium alopecuroides LC 2 not.*
Leucobryum glaucum LC 1 not.*
Mnium hornum LC 1 not.*; 3a not.*; 3b not.*; 4 not.*

- Nyholmiella obtusifolia* LC 2 leg. EH, IM; 3a leg. IM; 3e not.; 4 not.*; 5 not.
Oligotrichum hercynicum LC 3d not.*; 4 not.*
Orthodontium lineare LC 3a not.
Orthotrichum affine var. *affine* LC 2 leg. IM; 3a leg. IM; 3c leg. IM; 4 leg. IM; 5 not.
Orthotrichum anomalum LC 2 leg. IM; 3c not.*; 4 not.*
Orthotrichum diaphanum LC 2 not.*; 3c not.*; 3e not.; 4 leg. IM; 5 not.
Orthotrichum lyellii LC-att 2 not.*; 5 not.
Orthotrichum pallens LC 2 leg. IM; 3a leg. ZM
Orthotrichum patens LR-nt 2 leg. IM, ZM; 4 leg. IM
Orthotrichum pulchellum LC-att 4 leg. IM
Orthotrichum pumilum LC 2 leg. IM; 3e leg. IM; 4 leg. IM; 5 not.
Orthotrichum speciosum LC 2 leg. IM; 3a not.*; 3e not.; 4 leg. IM; 5 not.
Orthotrichum stramineum LC 2 not.*; 3e not.; 4 leg. IM; 5 not.
Oxyrrhynchium schleicheri LC 3c leg. JP
Oxyrrhynchium swartzii - 2 leg. EM; 3b not.*
Philonotis caespitosa LC-att 1 not.*
Plagiomnium affine LC 1a not.*; 2 not.*; 3b not.*; 5 not.
Plagiomnium cuspidatum LC 2 not.*
Plagiomnium ellipticum LC-att 1 not.*
Plagiomnium undulatum LC 3b not.*
Plagiothecium cavifolium LC 2 not.*; 3c leg. JK, JP
Plagiothecium curvifolium LC 2 leg. IM; 3a leg. IM; 3b not.*; 4 not.*
Plagiothecium denticulatum var. *denticulatum* LC 1 leg. IM; 2 not.*; 3a not.*; 3b leg. IM; 3c leg. JK; 4 not.*
Plagiothecium laetum LC 2 leg. IM; 3b not.*; 3c not.*; 4 not.*
Plagiothecium undulatum LC 3a not.*; 3b not.*
Platygyrium repens LC 3a not.*; 4 not.*; 5 not.
Pleurozium schreberi LC 1 not.*; 3a not.*; 3b not.*; 4 not.*; 5 not.
Pogonatum aloides LC 2 not.; 3a not.*; 3b leg. JuP; 4 not.*
Pogonatum urnigerum LC 3e not.; 4 leg. JK, IM
Pohlia lescuriana LC-att 3b leg. JK; 3c leg. IM; 3d leg. JK
Pohlia lutescens DD 3b leg. JuP
Pohlia nutans subsp. *nutans* LC 1 not.*; 2 not.*; 3a leg. JP; 4 leg. IM
Pohlia prolifera LC 4 leg. JK
Pohlia wahlenbergii LC 2 leg. IM
Polytrichastrum alpinum LC 3b leg. EK, ZM; 4 not.*
Polytrichum commune LC 1 not.*
Polytrichum formosum LC 1 not.*; 1a not.*; 2 not.*; 3a not.*; 3b not.*; 4 not.*
Polytrichum juniperinum LC 2 not.; 3a not.*; 4 not.*
Polytrichum longisetum LC 3d leg. JK, IM, EM
Polytrichum pallidisetum LC-att 3c leg. EK, EM, JuP
Polytrichum piliferum LC 2 not.; 3a not.*; 3b not.*; 4 leg. JK
Pseudocampylium radicale LC-att 1 not.*
Pseudoscleropodium purum LC 1 not.*; 2 not.*; 3b not.*

- Pseudotaxiphyllum elegans* LC 2 not.*; 3b leg. IM; 4 not.*
Pterigynandrum filiforme LC 2 leg. IM
Ptilium crista-castrensis LC-att 3a not.*; 3b not.*
Pylaisia polyantha LC 2 not.*; 3c leg. IM; 4 not.*; 5 not.
Racomitrium aciculare LC 2 leg. IM; 3b leg. JP; 4 not.*
Racomitrium affine LC-att 3b leg. JK, IM; 4 leg. ZM
Racomitrium aquaticum LC 3b leg. JK, IM, JuP, ZM; 4 not.*
Racomitrium fasciculare LC 3b leg. IM, JP; 3c leg. JP; 4 leg. JK
Racomitrium heterostichum LC 2 leg. JK, IM, JP; 3b leg. JK, JP, JuP; 3c leg. JP; 4 leg. JK, IM, EM, JP, JuP
Racomitrium lanuginosum LC 4 leg. JP
Racomitrium microcarpon LC 4 leg. IM
Racomitrium sudeticum LC 2 leg. JK, IM, JP, JuP; 3b leg. JP; 4 leg. JK, IM, JP
Rhabdoweisia fugax LC 4 leg. JuP
Rhizomnium punctatum LC 1 not.*; 2 not.*; 3b not.*
Rhytidiadelphus loreus LC 3a not.*; 3b not.*; 4 not.*
Rhytidiadelphus squarrosus LC 1 not.*; 2 not.*; 3a not.*; 4 not.*; 5 not.
Rhytidiadelphus triquetrus LC 3b not.*
Sanionia uncinata LC 3a not.*; 3b not.*; 3e not.*; 4 not.*; 5 not.
Sarmentypnum exannulatum LC 1 not.*
Schistidium crassipilum LC 2 not.*; 3a not.*; 3c not.*; 5 not.
Schistidium elegantulum LC-att 3c leg. JK, JP
Sciuro-hypnum curtum LC 1 not.*; 3a not.*; 4 leg. JK, JuP
Sciuro-hypnum plumosum LC 3d not.*
Sciuro-hypnum populeum LC 2 not.*; 5 not.
Sciuro-hypnum reflexum LC 2 leg. ZM
Sphagnum affine VU 1 leg. EH, JK, EM, JP
Sphagnum angustifolium LC-att 1 not.*
Sphagnum auriculatum LC 1 not.*
Sphagnum centrale LC-att 1 leg. JP
Sphagnum fallax LC 1 leg. JK
Sphagnum fimbriatum LC 1 not.*
Sphagnum flexuosum LC 1 not.*
Sphagnum girgensohnii LC 1 not.*; 3a not.*; 4 not.*
Sphagnum inundatum DD 1 leg. EH 3d not.*
Sphagnum palustre LC 1 leg. EH, ZM
Sphagnum papillosum LC 1 leg. JP
Sphagnum quinquefarium LC 4 not.*
Sphagnum rubellum LC 1 leg. EH, JK, EM, JP
Sphagnum squarrosum LC 1 not.*; 3e not.*
Sphagnum subnitens LC-att 1 leg. JK
Sphagnum teres LC 1 not.*
Straminergon stramineum LC 1 not.*
Syntrichia papillosa LC 3e not.*; 5 not.

Syntrichia ruralis var. *ruralis* LC 2 not.*; 3c not.*; 3e not.; 5 not.

Tetraphis pellucida LC 1 not.*; 2 not.*; 3a not.*; 3b not.*; 4 not.*

***Thamnobryum neckeroides* EN** 3c leg. JK, JuP

Tortella commutata var. *commutata* - 3c leg. ZM

Trichodon cylindricus LC 3b not.*; 3d not.*; 4 leg. JK

Ulota bruchii LC 1 leg. IM, ZM; 2 leg. EH, ZM; 3a leg. EM; 3d leg. IM; 3e not.; 4 not.*; 5 not.

Ulota cf. *crispa* LC 3a leg. EM

Ulota crispula - 2 leg. IM, EM; 3c leg. IM; 3d leg. IM; 5 leg. EM

***Warnstorfia pseudostraminea* EN** 3c leg. JK, IM, EM, ZM

Komentáře k význačnějším druhům

Marsupella sprucei (EN)

- Jiřetín pod Jedlovou, Rozhled: Stožecký hřbet, údolí Zlatého potoka, Míšeňské vodopády, 50°50'43,6"N, 14°34'54,7"E, kv. 5153c, 535 m n. m., stinné pískovcové balvany ve smřčině u potoka, 27. 9. 2025, leg. J. Kučera (CBFS), E. Mikulášková (priv. herb.), J. Pulkrabová (priv. herb.).

Nehojný druh, v minulosti velmi vzácně zaznamenávaný, recentně však dokladů vzhledem k cílenému průzkumu přibývá (Kučera et al. 2024, Kučera & Kučerová 2025). Z Lužických hor pravděpodobně jediný recentní údaj pochází z Chříbského (Kamzičího) vrchu, kde byl sbírán F. Müllerem v r. 2019 (cf. Porley et al. 2023).

Andreaea rothii s. lat. (EN subsp. *rothii* / LC-att subsp. *falcata*)

- Svor: Klíč, JZ svah, báze skalní stěny 180 m JZ vrcholu, 50°47'14,9"N, 14°34'15,4"E, 610 m n. m., 28. 9. 2025, znělcová skála, mírně zastíněná, leg. J. Kučera (CBFS), E. Mikulášková (priv. herb.).

Oceánický, u nás spíše horský druh štěrbovky, jejíž rozlišení do poddruhů je v některých případech (jako tento) velmi obtížné. V severních sudetských pohořích je druh znám pouze z Krkonoš a Hrubého Jeseníku, z Českého středohoří je znám z Milešovky, na Klíči dosud zaznamenána nebyla (Kučera 2006).

Grimmia arenaria (NE)

- Svor: PR Klíč, Z svahy, spodek otevřené suti (SZ okraj) a severní střední část, 220 m Z vrcholu, 50°47'20,0"N, 14°34'9,4"E, 50°47'20,0"N, 14°34'9,6"E a 50°47'19,3"N, 14°34'10,8"E, otevřené znělcové kameny suti, 590–600 m n. m., 28. 9. 2025, leg. J. Kučera (CBFS).

Druh byl během exkurze zjištěn na našem území nově (viz též Wilbraham et al. 2025), na suti se však vyskytoval na řadě mikrolokalit. Od nejpříbuznějšího druhu *G. donniana* se liší kratším a ohnutým štětem, ostřeji kýlnatými listy s delším a širším hyalinním chlupem. Roste často v nižších polohách než *G. donniana*, v sousedním Sasku je známý jeden novější údaj z podhůří Krušných hor (<https://www.moose-deutschland.de/organismen/grimmia-arenaria-hampe>).

Sphagnum affine (VU)

- Mařeničky: PR Rašeliniště Mařeničky, otevřené slatiniště v Z části rezervace ca 200 m JV hřbitova, 50°47'41,4"N, 14°40'30,9"E, 50°47'42,2"N, 14°40'31,7"E, 50°47'41,7"N, 14°40'31,8"E, 360 m n. m., 26. 9. 2025, leg. J. Kučera, E. Holá, A. Manukjanová, T. Štechová (CBFS), E. Mikulášková (priv. herb.).

Vzácný rašeliník, který není v terénu možné spolehlivě odlišit od běžnějších druhů sekce *Sphagnum*. Recentně je známý z několika desítek lokalit rozptýlených po celé ČR, několik údajů existuje i z Lužických hor (AOPK ČR 2026). Hojněji byl zaznamenán např. na Třeboňsku a v Krušných horách. Na většině známých lokalit jsou populace *S. affine* poměrně malé, na Rašeliništi Mařeničky je však druh jedním z dominujících rašeliníků.

Thamnobryum neckeroides (EN)

- Jířetín pod Jedlovou, Rozhled: Stožický hřbet, skalní útvary Konopáč (Jelení skála), ca 15 m JZ vrcholu, 50°50'22,3"N, 14°34'46,7"E, 665 m n. m., báze čedičové skalky v polostínu, 27. 9. 2025, leg. J. Kučera (CBFS), J. Pulkrabová (priv. herb.).

Rozšíření tohoto poměrně nově rozeznávaného druhu v České republice není dosud dostatečně známé, poněkud více údajů pochází z karpatských pohoří a Hrubého Jeseníku (AOPK ČR 2026), v Čechách zatím doložen pouze z Krkonoš (Hradílek 2007) a PR Maštale (Košnar 2004).

Warnstorfia pseudostraminea (EN)

- Jířetín pod Jedlovou, Rozhled: Stožický hřbet, tur. stezka na lesním průseku ca 90 m VJV skalních útvarů Konopáč (Jelení skála), 50°50'21,4"N, 14°34'52,8"E, 665 m n. m., vlhká minerální zem průseku, zastíněné, 27. 9. 2025, leg. J. Kučera (CBFS), I. Marková (priv. herb.), E. Mikulášková (priv. herb.), Z. Musil (priv. herb.).

Patrně velmi přehlížený druh, udávaný recentně poměrně často zejména ze severních sudetských pohoří (viz např. Dřevojan et al. 2022 a Kučera et al. 2024), nově byl však ve velkých populacích zjištěn i na Šumavě (Kučera & Kučerová 2025).

LITERATURA

- AOPK ČR (2026): Nálezová databáze ochrany přírody. – <https://portal23.nature.cz> [18. 3. 2026].
- Číhal L. (2013a): Inventarizační průzkum NPP Zlatý vrch z oboru mechorosty. Implementace soustavy Natura 2000 v územích v péči AOPK a jejich monitoring. Část B – inventarizační průzkum. – Ms. [Depon. in: Ústřední seznam ochrany přírody, AOPK ČR, Praha.]
- Číhal L. (2013b): Inventarizační průzkum NPR Jezeví vrch z oboru mechorosty. Implementace soustavy Natura 2000 v územích v péči AOPK a jejich monitoring. Část B – inventarizační průzkum. – Ms. [Depon. in: Ústřední seznam ochrany přírody, AOPK ČR, Praha.]
- Dřevojan P., Blahut P., Homolová Z., Hradílek Z., Hrivnák R., Kučera J., Mikulášková E., Palice Z., Peterka T., Plaček J., Slezák M., Štechová T. & Vicherová E. (2022): Zajímavé bryofloristické nálezy XXXVII. – Bryonora 69: 46–54.
- Hradílek T. (2007): *Thamnobryum* Nieuwl. – stromkovec, Verze: 1.0. – In: Kučera J. [ed.], Mechorosty České republiky, on-line klíče, popisy a ilustrace, <https://botanika.prf.jcu.cz/bryoweb/klic/> [18. 3. 2026].

- Košnar J. (2004): Bryofloristicko-ekologická studie přírodní rezervace Maštale. – Ms. [Bakalářská práce; depon. in: Akademická knihovna Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích.]
- Kučera J. (2006): Andreaeaceae Dumort. – štěrbovkovité, verze 1.0. – In: Kučera J. [ed.], Mechorosty České republiky, on-line klíče, popisy a ilustrace, <https://botanika.prf.jcu.cz/bryoweb/klic/> [18. 3. 2026].
- Kučera J. & Kučerová J. (2025): Bryological inventory of the Plešné Lake cirque (Šumava National Park). – *Silva Gabreta* 31: 31–58.
- Kučera J., Marková, I., Mikulášková E., Procházková J., Pulkrabová J. & Zámečník J. (2024): Mechorosty zaznamenané během 35. podzimního setkání Bryologicko-lichenologické sekce ČBS v Jizerských horách. – *Bryonora* 74: 52–66.
- Kučera J., Müller F., Buryová B. & Voříšková L. (2003): Mechorosty zaznamenané během 10. jarního setkání Bryologicko-lichenologické sekce v Krásné Lípě (NP České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce). – *Bryonora* 31: 13–23.
- Kučera J., Váňa J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis. – *Preslia* 84: 813–850.
- Müller F. (2005): Die Moosflora der Lausche (Zittauer Gebirge). – *Berichte der Naturforschenden Gesellschaft der Oberlausitz* 13: 55–61.
- Müller F. (2011): Besonderheiten der Moosflora des Berglandes der Oberlausitz und des angrenzenden Böhmens. – *Berichte der Naturforschenden Gesellschaft der Oberlausitz* 19: 65–72.
- Porley R. D., Bell D. & Kučera J. (2023): *Marsupella lusitanica* (Gymnomitriaceae, Marchantiophyta), a New Species of Sect. *Ustulatae* from Mountain Ranges of Portugal. – *Plants* 12: 1468.
- NYBG (2025): Index Herbariorum. – Steere Herbarium, New York Botanical Garden, <https://sweetgum.nybg.org/science/ih/> [18. 9. 2025].
- Pujmanová L. (1983): Mechorosty západní části Lužických hor a Zákupské pahorkatiny. – Ms. [Depon. in: knihovna Katedry botaniky PřF UK v Praze.]
- Schiffner V. & Schmidt A. (1886): Moosflora des nördlichen Böhmen. – *Lotos*, Prag, 35: 3–74.
- Wilbraham J., Ali Sk. N., Alvarez D. J., Álvaro-Alba W. R., Bednarek-Ochyra H., Castaño N., Cedrés-Perdomo R. D., Chavan S. J., Del Olmo D. G., Hodgetts N. G., Jasprica N., Kanade M. B., Kartasheva A. S., Kučera J., Lavocat-Bernard E., O'Leary S. V., Mamontov Y. S., Maneesha K., Manju C. N., Mir-Rosselló P. M., Müller F., Oliveira-da-Silva F. R., Osorio F., Oyarzún-Contreras L., Parnikoza I., Sabovljević M. S., Sajitha M. S., Sayanth M. P., Schäfer-Verwimp A., Shete R. S., Singh D., Suárez G. M., Szűcs P., Uribe-Meléndez J., Vilnet A. A., Wangikar H. V., Zander R. H. & Zhuzenova K. A. (2025): New national and regional bryophyte records, 83. – *Journal of Bryology* 47: 319–335.